

LUNDS
UNIVERSITET

Från student till docent

SAMMANHÅLLET KARRIÄRSTÖD FÖR FRAMTIDA KLINISKA
FORSKARE VID LUNDS UNIVERSITET OCH REGION SKÅNE

Introduktion

Vetenskap bygger det fundament på vilket hälso- och sjukvård vilar. För att stödja och välkomna studenter och medarbetare hela vägen till en docentur erbjuder Lunds universitet och Region Skåne (ALF-region Skåne) karriärstöd "Från student till docent".

ALF-region Skåne har sedan länge verkat för att stödja utvecklingen från student till docent inom skånsk hälso- och sjukvård och detta stöd är manifesterat i ett antal permanenta satsningar i form av bland annat tjänstutrymmen, forskningsstöd och lönepåslag. Från student till docent är en sammanställning av ALF-region Skånes sammanhållna stöd för karriärutveckling inom klinisk forskning från grundutbildning till docentur.

Syfte och mål

Syftet med Från student till docent är att lyfta och förtydliga det vidtäckande stöd som finns inom Lunds universitet och Region Skåne för att stimulera, främja, och premiera fler att följa en karriär inom klinisk forskning i Skåne. Från student till docent har som mål att:

- Fler ska känna till och söka sig till de olika karriärstöden för yngre kliniska forskare i Skåne.
- Fler kliniska forskare vid Lunds universitet och Region Skåne ska nå docentur.
- Region Skåne och Lunds universitet ska förbli attraktiva arbetsplatser för framtidens kliniska forskare där forskarkarriärer är uppmuntrade, stödda, och premierade.

Figur 1. Sammanfattning av karriärstöd Från student till docent.

För studenter – Väcka forskningsintresse tidigt hos studenter

Stipendier för sommarforskningskurser och sommarforskarskola

För att utveckla studenters forskningsintresse redan under grundutbildningen erbjuds sommarforskarkurser och sommarforskarskolan till studerande på alla utbildningar på grund- och avancerad nivå vid Medicinska fakulteten.

Medicinska fakulteten erbjuder stipendier till studenter som genomgår fakultetens åttaveckors sommar-forskningskurser. Efter en genomgången sommarforskningskurs kan studenter sedan söka till fakultetens förberedande sommarforskarskola som inkluderar ett sommarstipendium.

Examensarbete för läkarstudenter på grund- och avancerade nivåer

Under termin 5 av läkarutbildningen utför studenterna ett examensarbete på grundnivå (15 högskolepoäng). Kursen innehåller ett teoretiskt avsnitt där grundläggande kunskaper ges i kvantitativ och kvalitativ metod, studiedesign, statistik, epidemiologi, kliniska prövningar, forskningsetik, lagar och förordningar, litteratursökning och systematisk granskning av vetenskaplig litteratur, vetenskapligt uppsatsskrivande samt muntlig presentation och opponering genom föreläsningar, seminarier, gruppövningar och via e-lärande. Det teoretiska avsnittet kompletteras sedan med ett projektavsnitt där studenterna genomför ett vetenskapligt projekt under handledning. Det är under terminens examensarbete som ett intresse för forskning ofta grundläggs och många studenter söker vidare till sommarforskningskurser och sommarforskarskola.

Under hela termin 10 av läkarutbildningen utför studenterna ett examensarbete på avancerad nivå (30 högskolepoäng). Syftet är att främja professionell utveckling, skola ett kritiskt förhållningssätt och öka delaktighet i det kliniska arbetet, samt att öka vetenskaplig kompetens och stimulera intresset för forskning. Under kursen utför studenterna ett experimentellt eller kliniskt projekt, alternativt en meta-analys eller systematisk litteraturöversikt. Genomförande av individuellt arbete sker i form av ett vetenskapligt projekt under handledning. Arbetet kan genomföras i Sverige eller utomlands. Godkänd examination medför magisterexamen i medicinsk vetenskap.

Om inte tidigare så är det under termin 10 som många läkarstudenter utvecklar sitt intresse för forskning på allvar, vilket i sin tur i många fall leder till att man påbörjar en forskarutbildning, ofta i direkt anslutning till examensarbetet.

Utöver examensarbeten i terminer 5 och 10 är ett vetenskapligt förhållningssätt integrerat som ett genomgående tema på läkarprogrammets kurser.

För doktorander – Facilitera utveckling till självständig forskare

Regionalt doktorandanslag

Doktorandanslaget avser stödja doktorandens avhandlingsarbete inom området klinisk patientnära forskning, med syfte att leda fram till disputation. Med klinisk patientnära forskning avses forskning som omfattar försök eller studier på patienter, försökspersoner eller mänskligt material vars resultat kan komma att tillämpas kliniskt inom rimlig tid. Klinisk behandlingsforskning (ej företagsfinansierad) är ett exempel på sådan patientnära klinisk forskning.

Behörig att söka är anställd som är kliniskt aktiv inom Södra Sjukvårdsregionen inklusive Region Skåne och privata vårdgivare med avtal med Region Skåne. Anslaget kan inte kombineras med ALF forskningsutrymme för ST-läkare.

Forskarskola

Alla doktorander som antas till forskarutbildningen ingår i Medicinska fakultetens forskarskola. Det erbjuds 4 – 5 forskarskolor per år. I forskarskolan ges forskarutbildningskurserna i form av kursblock där alla obligatoriska kurser, totalt 14,5 högskolepoäng, ges i en ändamålsenlig följd. Målsättningen är att doktoranderna ska gå kurserna tidigt i forskarutbildningen, redan under det första året efter antagning. Heltids- och deltidsdoktorander antas gemensamt till kursblocken för att främja translationellt utbyte. Vissa moment är gemensamma för alla deltagare medan det för andra moment finns möjlighet att välja inriktning.

Forskar-AT

På grund av den långa grundutbildningen och den kliniska utbildningen under AT-tjänstgöringen är det viktigt att skapa utrymme för forskarutbildning under denna period. Syftet är att få fler yngre läkare att disputerat och ge bättre förutsättningar för fortsatt forskning.

Forskar-AT innebär att AT-tjänstgöringen förlängs till att omfatta 24 månader, varav sex månaders forskningstid. Forskningstiden förläggs mellan de olika kliniska tjänstgöringsavsnitten.

Löneökning för läkare med Forskar-AT

Vid Forskar-AT görs en särskild prövning av lönen vid den tidpunkt då innehavaren skulle kunna ansöka om legitimation vid reguljär AT, normalt efter 18 månaders anställning. Lönen sätts i intervallet mellan 90:e percentilen för AT-läkare och 10:e percentilen för ST-läkare.

ALF forskningsutrymme för ST-läkare

ALF Forskningsutrymme för ST-läkare utlyses varje år och är ett tre- eller fyra-årigt anslag och ett led i programmet för strukturerad forskarutbildning och forskarkarriärgång inom det kliniska området. Målet med ST-forskningsutrymmet är att innehavaren dels ska genomgå forskarutbildning i ett kliniskt ämne avslutad med disputation, dels uppnå specialistkompetens.

ST-forskningsutrymmet innebär att innehavaren forskar inom sin anställning som ST-läkare. Innehavaren av ST-utrymmet ges möjlighet att bedriva forskning tre till sex månader per kalenderår (forskningstiden skall uppgå till mellan 25% och 50% per år) fördelat på tre eller fyra år enligt eget önskemål, dock max 18 månader under hela perioden.

För doktorander – Facilitera utveckling till självständig forskare

Löneökning för forskande ST-läkare

Forskande ST-läkare har rätt till särskild lönejustering vid den tidpunkt då man kunnat förvänta sig en uppnådd specialistkompetens om man inte ägnat sig åt forskning. I normalfallet inträffar detta efter 5 års aktiv ST-tjänstgöring (dvs. exklusive eventuell föräldraledighet och/eller annan tjänstledighet). En förutsättning för särskild lönejustering är att halvtidskontrollen genomförts. Nivån prövas individuellt och bör ligga i spannet mellan färdig ST-läkarlön och ingången för specialistläkarlön. Allt med sikte på att de läkare som avsätter tid för forskning inte skall få en sämre löneutveckling än de som bara arbetar kliniskt.

Doktorandsmånader vid genomförd halvtidskontroll

För att stödja kliniska doktorander som är i slutet av sin doktorandutbildning betalas ett bidrag per automatik ut till huvudhandledaren efter genomförd halvtidskontroll. Bidraget ska användas för finansiering av forskningstid för den kliniska doktoranden. Bidraget kommer dels från Forskarutbildningsnämnden vid LU och dels från ALF, som betalar ut 75 000 kr var (150 000 kr totalt). Bidraget ersätter det tidigare stöd som deltidsdoktorander kunnat söka från fakulteten efter ett utlysningförfarande. Handledare får inte erhålla ersättning om doktoranden: erhållit ALF-ST; är antagen som industridoktorand; finansieras med stipendium; är antagen efter 1 juli 2021 och det har gått mer än 54 månader mellan antagning och halvtidskontroll.

För disputerade - Att ta steget fullt ut som självständig forskare och handledare

Karriärstödet ALF forskningsutrymme för disputerade yngre forskare

ALF-region Skåne ser det som särskilt angeläget att yngre lovande forskare ges möjlighet att forska under längre sammanhängande perioder. Därför erbjuds karriärstödet ALF-yngre forskare som syftar till att stödja forskningskarriärer för kliniska forskare i början av sina karriärer efter disputation. Stödet ges i form av forskningsutrymme och är öppet för alla regionanställda yngre kliniska forskare inom hälso- och sjukvårdsorganisationen. Efter tilldelning ska man forska, efter eget önskemål, mellan tre och sex månader per kalenderår inom sin sjukvårdsanställning. Resterande månader ska ägnas åt klinisk tjänstgöring.

Forskningstiden ska uppgå till mellan 25% och 50% per år. Forskningsutrymmet finansierar lön och sociala avgifter under den tilldelade forskningstiden. Forskningsutrymmet finansierar även driftsmedel.

Docentskola – ett karriärutvecklingsprogram för blivande docenter

Skånes universitetssjukvård erbjuder en kostnadsfri seminarieserie för blivande docenter. Kursen löper över ett helt akademiskt år och inkluderar även möjligheten till en mentor. Kursen vänder sig till disputerade medarbetare inom alla vårdprofessioner i hela Region Skåne. Syftet med seminarieserien är att underlätta karriären för disputerade medarbetare och öka möjligheter att bli docent. Deltagarna ska stärka de kompetenser som behövs för att komma vidare som självständig forskare efter disputation; inklusive nätverksbildande, publicering av forskning, GCP och anslagssökande. Region Skåne står för kursavgiften. Anställda inom Skånes universitetssjukvård och Medicinsk Service får delta under arbetstid, i andra fall gäller överenskommelse med medarbetarens närmaste chef.

Postdoktor utomlands

Efter särskild prövning får ALF forskningsutrymme för disputerade yngre kliniska forskare användas till egen tjänstgöring på postdoktornivå utomlands. Ansökan ska i sådana fall innehålla en förklaring/motivering till forskarens utlandsvistelse och på vilket sätt den kommer Region Skåne/Lunds universitet till godo. Grundanställningen inom Region Skåne skall vara oförändrad under perioden man vistas utomlands. Tilldelning som används till egen tjänstgöring på postdoktornivå utomlands får ske för maximalt 2 år.

Fastställda lönepåslag vid disputation och docentur

ALF-region Skåne ser forskningsmeritering som en investering i kunskap och kompetens vilket är nödvändigt för en sjukvård i ständig förbättring. Därför erhåller anställda inom Region Skåne ett lönepåslag på 2500 SEK/månad efter disputation och ytterligare 5000 SEK/månad efter docentur.

Projektstöd

ALF Projektmedel

ALF Projektmedel utlyses vart fjärde år (på våren) och är ett fyraårigt anslag. Det görs även en mindre utlysning efter två år med ett 2-årigt anslag. ALF Projektmedel kan tilldelas forskargrupper med kliniskt inriktad medicinsk forskning. Med klinisk forskning avses sådan forskning som förutsätter vårdens strukturer och resurser och som har som mål att lösa ett ohälsoproblem eller att identifiera faktorer som leder till ökad ohälsa.

Forskare från alla yrkeskategorier kan söka och sökanden ska vara disputerad vid ansökningstillfället.

Regionalt projektanslag

Projektanslagen avser forskningsprojekt med huvudinriktning mot klinisk patientnära forskning och ska ses som ett alternativ eller komplement till det forskningsstöd som består av ALF- och/eller forskningsrådsmedel.

Behörig att söka är den som är disputerad och har en sjukvårdsanställning om minst 40 % inom Södra Sjukvårdsregionen inklusive Region Skåne och privata vårdgivare med avtal med Region Skåne.

Annat stöd

Introduktionskurs i medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete för ST-läkare

Centrum för primärvårdsforskning (CPF) erbjuder en åttadagarsutbildning i medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete för ST-läkare, oavsett inriktning. Utbildningen ger grundläggande kunskap om medicinsk forskning och kvalitetsarbete. Deltagarna introduceras i ämnen som vetenskapsteori, epidemiologi, statistik, studiedesign, etik och implementering. Deltagare får efter genomgången utbildning Socialstyrelsens intyg om kurs i delmål 19 (SOSF 2008:17) respektive delmål a5 (SOSF 2015:8). Kursen ges på uppdrag av Region Skåne.

Kurs i grundläggande forskningsmetodik för allmänmedicin - 30 högskolepoäng

Kursen består av föreläsningar, seminarier och projektarbete. Den ger 30 högskolepoäng och undervisningen är utlagd över tre terminer. Den schemalagda undervisningen sker en gång i veckan. Utöver det behövs tid för eget arbete, totalt motsvarande minst en dag i veckan under kurstiden. Denna kurs vänder sig även till andra yrkesgrupper (med minst 180 högskolepoäng) än läkare.